מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מבנה הפיוט ואת תפקידו בתפילת יום הכיפורים
- לזהות את ההקבלות בין הנשמה לאל ואת משמעותן
- לנתח אמצעים אמנותיים בשיר ואת תרומתם למשמעות

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת הנקרא - שאלות רב-ברירה

1. ב – תפילת יום הכיפורים
2. ג – אל נשמתו שלו

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – השיר פונה אל הנשמה, לא אל האל
2. נכון – כך נאמר על מבנה השיר
3. נכון – זוהי ההקבלה בבית הרביעי

חלק ג' – השלמת מילים

1. יחידה
2. הבל
3. נעלם

חלק ד' – התאמה

1 – ג (כינוי לנשמה)
2 – א (כינוי לאל)
3 – ד (העולם החומרי חסר הערך)
4 – ב (הגוף הדומם)

חלק ה' – סדר נכון - מבנה השיר

1. ציווי ותוכחה - קריאה לנשמה לעבוד את האל באימה
2. הקבלה ראשונה - הנשמה נצחית ונסתרת כמו האל
3. הקבלה שנייה - הנשמה טהורה כמו יוצרה
4. הקבלה שלישית - הנשמה נושאת את הגוף כמו שהאל נושא את השמיים

חלק ו' – שאלות פתוחות

1. תלמיד טוב יציין שהשיר פותח ב"אימה" (ציווי ותוכחה) ומסתיים בזמר ובברכה שמחה, ויביא דוגמאות מתאימות מהשיר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- פיוט רשות לנשמת ליום הכיפורים, הדובר פונה לנשמתו
- הנשמה נצחית, טהורה ונסתרת כמו האל, ושתיהן נושאות משהו
- למשל: דימוי, הקבלה, שאלה רטורית, אקרוסטיכון - עם הסבר קצר

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקרוא את השיר בקול רם לפני התרגול כדי להרגיש את המשקל והחרוז
- כדאי להדגיש את הקשר לתפילת יום הכיפורים ולתפילת "נשמת כל חי" שבאה אחרי השיר
- ניתן לחלק לקבוצות: קבוצה אחת תתמקד במבנה, שנייה באמצעים אמנותיים, ושלישית בנושאים ומוטיבים

דף תרגול: "שחי לאל" - רבי שלמה אבן גבירול

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

"שחי לאל" הוא פיוט מסוג "רשות לנשמת" מאת רבי שלמה אבן גבירול, שבו הדובר פונה אל נשמתו וקורא לה לעבוד את האל ולהתרחק מהבלי העולם הזה. בדף זה נתרגל את מבנה השיר, תוכנו ואמצעיו האמנותיים.

בנק מילים: הבל | יחידה | נעלם

1 חלק א' – הבנת הנקרא - שאלות רב-ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. לאיזו תפילה נועד הפיוט "שחי לאל"?

א) תפילת שחרית ב) תפילת יום הכיפורים ג) תפילת פסח

2. אל מי פונה הדובר בשיר?

א) אל אשתו ב) אל האל ישירות ג) אל נשמתו שלו

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השיר פונה אל האל ומבקש ממנו רחמים	☐	☐
2	השיר בנוי משבעה בתים	☐	☐
3	הנשמה נושאת את הגוף כמו שהאל נושא את השמיים	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. הדובר קורא לנשמה: "שחי לאל _____ החכמה"

2. הדובר שואל את הנשמה: "ולמה תרדפי _____ ולמה"

3. הנשמה משולה לאל "אשר _____ כמו את נעלמה"

4 חלק ד' – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. יחידה החכמה	___	**א.** כינוי לאל
2. חסין / צור	___	**ב.** הגוף הדומם
3. הבל	___	**ג.** כינוי לנשמה
4. גויה נאלמה	___	**ד.** העולם החומרי חסר הערך

5 חלק ה' – סדר נכון - מבנה השיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הקבלה ראשונה - הנשמה נצחית ונסתרת כמו האל
☐	הקבלה שנייה - הנשמה טהורה כמו יוצרה
☐	הקבלה שלישית - הנשמה נושאת את הגוף כמו שהאל נושא את השמיים
☐	ציווי ותוכחה - קריאה לנשמה לעבוד את האל באימה

6 חלק ו' – שאלות פתוחות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו כיצד השיר עובר מיראה לאהבה, מההתחלה ועד הסוף. הביאו דוגמה אחת מכל חלק.

כרטיס יציאה

מהו נושא השיר "שחי לאל" ולאיזה מועד הוא נועד?

מהי ההקבלה המרכזית בשיר בין הנשמה לאל?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀